

BÖLÜM 14

AKADEMİK HİZMET ALANI PERSONEL YÖNETİMİ SİSTEMİ

Neşe SONGÜR¹
Ayşe AKKUŞ²

GİRİŞ

Kamu hizmeti içerisinde önemli yer tutan alanlardan biri de akademik hizmet alanıdır. Akademik hizmet alanı kapsamında bu bölümde, Türk Kamu Personel sisteminin temel boyutlarından birini oluşturan akademik personel ele alınmıştır. *Akademik personel* ya da 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'ndaki (YK) adıyla *öğretim elemanı*, “yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlileridir”. Öğretim üyesi, yükseköğretim kurumlarında görevli profesör, doçent ve doktor öğretim üyeleridir. Öğretim görevlisi, yükseköğretim kurumlarında okutulan dersleri vermek, uygulama yapmak veya yaptırmakla yükümlü olan öğretim elemanıdır. Araştırma görevlisi ise, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olan ve yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yapan öğretim elemanıdır. Öğretim elemanları 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'na (YPK) tabi olarak çalışmaktadırlar. Bu kanun, YK'ya tabi öğretim elemanlarının aylık, ödenek ve diğer özlük haklarını düzenlemektedir. Bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde ise, YK ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (DMK) hükümleri uygulanmaktadır. Bu noktadan hareketle bölümün amacı; akademik hizmet alanında çalışan akademik personelin (öğretim elemanlarının) yönetim ilkeleri, istihdam koşulları, hakları, görev, yetki ve sorumlulukları, uymaları gereken yasakları, eğitimleri, değerlendirilmeleri, yükseltilmeleri, ödüllendirilmeleri ve disiplin işlemlerini ilgili yasaların güncel durumlarından yararlanarak ortaya koymaktır.

¹ Prof.Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, nese.songur@hbv.edu.tr

² İç Denetçi, Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, kaya.ayse@gazi.edu.tr

KAYNAKLAR

- AKADEMİK Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (2018). Bakanlar Kurulu Kararı - 2018/11834, R.G. 27/06/2018, 30461
- ALTBACH, P. G. (2001). Academic Freedom: International Realities and Challenges, Higher Education, 41, 205-219.
- AVCI, M. (2016). Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Personel Atama Usulü, A.İ.Dergisi, 49 (1), 57-117.
- BASKAN, G. A. (2001). Türkiye'de Yükseköğretimin Gelişimi, G.Ü. Gazi Eğ.Fakültesi Dergisi, 21 (1), 21-32.
- BECKET, N. - BROOKES, M. (2008). Quality Management Practice in Higher Education – What Quality Are We Actually Enhancing?, Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education, 7(1), 40-54.
- BELENLİ, İ. vd. (2011). Türkiye Yükseköğretim Kurumları İçin Kalite Güvence Oluşumu Üzerine Bir Model Önerisi, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1 (3), 128- 133.
- BENGİSU, M. (2007). Yüksek Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, Journal of Yasar University, 2, 739-749.
- BİLGİN, K. U. (2015). İnsan Kaynakları Yönetimi ve Türk Kamu Personel Sistemi, Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, Ed. F. Kartal, TODAİE Yayını, Ankara.
- BORROWS, L. C. (1990). Higher Education in Turkey, UNESCO.
- BOWEN, W. M. - Swartz, M. (2010). The Chief Purpose of Universities: Academic Discourse and the Diversity of Ideas, MSL Academic Endeavors, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/clevelandstate/dr-ebooks/detail.action?docID=3138849> Erişim: 25/09/2021.
- BUĞDAY-İNCE, S. - GOUNKO, T. (2014). Quality Assurance in Turkish Higher Education, European Journal of Higher Education, 4(2), 184-196.
- CULLEN, C. vd. (2003). Quality in Higher Education: From Monitoring to Management, Quality Assurance in Education, 11 (1), 5-14.
- ÇETİNSAYA, G. (2013). Akademik Özgürlük Bildirisi, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1711511> Erişim: 03/10/2021.
- ÇETİNSAYA, G. (2014). Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası, YÖK Yayınları, Ankara.
- DEMİR, E. - diğer (2017). Akademik Yükseltme ve Atama Sürecine Yönelik Öğretim Üyesi Görüşleri, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7 (1), 12-23.
- DILL, D.D. (2007). Quality Assurance in Higher Education: Practices and Issues, Der. E. Baker ve diğer, International Encyclopedia of Education, Elsevier, Oxford, 377-383.
- DEVLET Memurları Kanunu - 657 (1965). R.G.23/07/1965, 12056.
- DOĞAN, D. - AYPAY, A. (2016). Scale of Accountability in Higher Education Institutions: A Study of Validity and Reliability, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 6 (3), 384-395.
- ELMAS, M. (2012). Bologna Süreci: Uygulama veya Uygulayamama, Y.Ö. ve Bilim Dergisi, 2 (3), 137-141.
- ERDEM, A. R. (2013). Üniversite Özerkliği: Mali, Akademik ve Yönetimsel Açından Yaklaşım, Y.Ö. ve Bilim Dergisi, 3 (2), 97-107.
- ESEN, M., - ESEN, D. (2015). Öğretim Üyelerinin Performans Değerlendirme Sistemine Yönelik Tutumlarının Araştırılması, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 5 (1), 52-67.
- EUROPEAN Commission (2018). National Education Systems, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/national-description_en Erişim: 01/04/2021.

- FREEMAN, M. vd. (2007). A Collaborative Approach to Improving Academic Honesty, Transforming a University: The Scholarship of Teaching and Learning in Practice, Ed. A. Brew and J. Sachs, Sydney University Press, Sydney, 153-161.
- GEDİKOĞLU, T. (2013). Yükseköğretimde Akademik Özgürlük, *Y.Ö. ve Bilim Der.*, 3 (3), 179-183.
- GERÇEK, H. vd. (2011). Yükseköğretim Kurumlarında Etik İlkeler, Sorumluluklar ve Davranış Kuralları, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 1 (2), 80-88.
- GÖZAÇAN-BORAHAN, N. - ZIARATI, R. (2002). Developing Quality Criteria for Application in the Higher Education Sector in Turkey, *Total Quality Management*, 13 (7), 913-926.
- GÜNAY D. - GÜNAY A. (2017). Türkiye'de Yükseköğretimin Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Durumu. *Yükseköğretim Dergisi*, 7 (3), 156- 178.
- GÜNEŞ, F. (2012). Bologna Süreci ile Yükseköğretimde Öngörülen Beceri ve Yetkinlikler, *Y.Ö. ve Bilim Dergisi*, 2 (1), 1-9.
- GÜRÜZ, K. (2003). Dünyada ve Türkiye'de Yükseköğretim-Tarihçe ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri, *YÖK Yayınları*, Ankara.
- KALAYCI, N. vd. (2012). Perceptions of Quality in Higher Education: A Comparative Study of Turkish and Australian Business Academics, *Quality in Higher Education*, 18 (2), 149-167.
- KILIÇ, R. (1999). Türkiye'de Yükseköğretimin Kapsamı ve Tarihsel Gelişimi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 289-310.
- KÖMÜRLÜ, E. (2019). 1960'lara kadar Türkiye'de İlk Üniversitelerin Kuruluşları, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 35-42.
- NEYLAND, D. (2007). Achieving transparency: The Visible, Invisible and Divisible in Academic Accountability Networks, *Organization*, 14, 499-516.
- OGAWA, M.B. - IKEHARA, C. (2012). Improving Academic Honesty in Higher Education, *Proceedings of E-Learn 2012--World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education 1*, Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), Ed. T. Bastiaens and G. Marks, Montréal, Quebec, Canada, 1202-1209.
- ÖĞRETİM Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav İle Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2018), *R.G. 09/11/2018*, 30590.
- PAUL, M. (2009). On Transparency, Responsibility, and Accountability, *Clinical Microbiology and Infection*, 15 (12), 1100-1102.
- PENFIELD, F. E. (1896). The World's Oldest University, *The Idler*, 10 (2), 193-196.
- RHOADES, G. - SPORN, B. (2002). Quality assurance in Europe and the U.S.: Professional and Political Economic Framing of Higher Education Policy, *Higher Education*, 43, 355-390.
- SARGIN, S. (2007). Türkiye'de Üniversitelerin Gelişim Süreci ve Bölgesel Dağılımı, *Süleyman Demirel Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 133-150.
- SARPKAYA, R. vd. (2016). Öğretim Elemanlarına Yönelik Ödüllendirme Uygulamaları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17 (2), 473-493.
- SAYAN, İ. Ö. (2009). Türkiye'de Kamu Personel Sistemi: İdari, Askeri, Akademik, Adli Personel Ayrımı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 64 (01), 201-245.
- SEGGIE, F. N. - GÖKBEL, V. (2015). From Past to Present Academic Freedom in Turkey, *SETA, Turkuaz Yayınları*, İstanbul.
- TİCAN-BAŞARAN, S. vd. (2017). Öğretim Elemanlarının Etik İlkelere Uygun Davranma Düzeyi Üzerine Bir Araştırma, *Yükseköğretim Dergisi*, 7(3), 197-208.

- TORUN, İ. - ÖZTÜRK, S. (2013). Yükseköğretimin Etkinleştirilmesi ve Taşra Üniversitelerinin Önemi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27 (1), 197-208.
- TÜBA Bilim Etiği Komitesi (2002). Bilimsel Araştırmada Etik ve Sorunları, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara.
- YILMAZ, Ö. - MEMİŞOĞLU S. P. (2019). Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Performans Değerlendirmeye İlişkin Akademisyen Görüşleri, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 9 (3), 542-554.
- YOKUŞ, G. vd. (2018). Akademisyen Görüşleri Doğrultusunda Yükseköğretimde Performansa Dayalı Akademik Teşvik Sisteminin İncelenmesi, Yükseköğretim Dergisi, 8 (2), 140-149.
- YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (2014). Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri, https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/02_00_00_45c06.pdf Erişim: 17/05/2021.
- YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (2019). Türkiye Yükseköğretim Sistemi, https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2019/Higher_Education_in_Turkey_2019_tr.pdf, Erişim:17.05.2021.
- YÜKSEKÖĞRETİM Kanunu - 2547 (1981). R.G. 06/11/1981, 17506.
- YÜKSEKÖĞRETİM Personel Kanunu - 2914 (1983). R.G. 13/10/1983, 18190. ***